قالیچه ای با تصاویر مراسم سنتی ژاپن

محل بافت: شمس آباده

پرده ی پوشش در حرم امام رضا

بافت استادان محمد کرمانی و عبدالله تبریزی , طرحی از محمد نقاش مشهدی است که در سال ۱۳۲۰ ه.ق در مشهد بافته شده است.

رجشمار:۴۰ گره در هر ۶,۵ سانتی متر

ابعاد ۴۱۰*۳۰۰ سانتی متر

واگیره‌ی سوماک

داغستان، قرن نوزدهم، قفقاز
مجموعه‌ی شخصی طاهر صباحی

....وقتي در سال ۱۵۴۴، همايون حاكم مغول مجبور به پناه بردن به دربار شاه طهماسب شد، با هنر زيبا و والاي صفوي آشنايي پيدا كرد: در نُه سالي كه به‌دليل انقلاب در افغانستان در تبعيد به سر برد، همايون در دربار ايران در شهرهاي قزوين، تبريز و اردبيل رفت و آمد داشت و با هنرمندان و بافندگان دستبافته‌ها ارتباط برقرار كرد.

گفته مي‌شود هنگام بازگشت به هند، قالي‌هاي باارزشي را كه شاه طهماسب به او اهدا كرده بود نپذيرفت و به جاي آن هنرمندان و طراحاني چون ميرسيدعلي يا دوست‌محمد را با خود برده است تا امكان خلق دستبافته‌هاي چنان باشكوهي را در كشورش فراهم كند، كاري كه توسط جانشين‌اش اكبر -۱۵۵۶-۱۶۰۵- نيز ادامه يافت.

برگرفته از کتاب جدیدالانتشار
گلیم؛ چکیده‌ای از هنر و تاریخ تخت‌بافته‌های شرقی
نوشته دکتر طاهر صباحی

قالی تبریز

شعر حافظ بر روی قالی تبریز سنه دهم هجری محل نگهداری: موزه ویکتوریا و آلبرت

قالی فراهان

ابعاد: ۱۲۹*۲۱۰ سانتیمتر

قدمت: قرن ۱۹ میلادی

محل نگهداری: موزه هنرهای کاربردی اتریش

قالیچه درویشی

محل بافت: کرمان
بافتن صورت دراویش بر روی قالی و قالیچه ها را می توان از پدیده های دو سده اخیر و قسمتی از جنبش تصویرگرایی بر روی قالی دانست. موضوع و ترکیب بندی این قالیچه ها کم و بیش شبیه به هم است و در همه آنها وسایل روزمره و آیینی دراویش در قالبی خوش منظر و گیرا دیده می شود. این وسایل عبارتند از : تاج یا طاقیه (کلاه)، تبرزین، کشکول، پوست پلنگ، چنته و منتشا. روی کلاه معمولا ابیاتی خوش در وصف طریقت درویش نوشته شده است.

قالیچه راور کرمان با طرح تصویری

فرمایش عبدالحسین فرمان فرما
ابعاد: ۲۷/۱ * ۹۸/۱
محل نگهداری: موزه هنرهای زیبا/بوستون

قالیچه خسرو و شیرین

محل بافت: زابل
قدمت: حدود ۱۳۲۰
دارای نقش ها و حاشیه های فراموش شده
منبع: کتاب فرش سیستان (تالیف علی حصوری)

قالیچه بلوچی

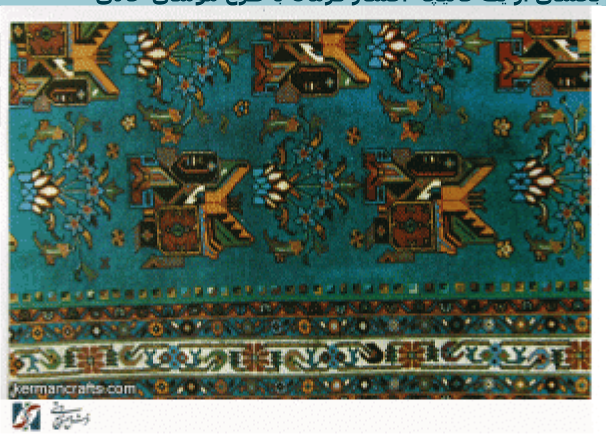
قدمت: نیمه دوم قرن سیزدهم هجری / ابعاد: ۲۴۲*۱۱۵
نقشه این فرش یادآور طرح میناخوانی است و تضاد و تقابل رنگ های آن چشمگیر است. منبع: کتاب فرش سیستان (تالیف علی حصوری)

نیم تنه زن

محل بافت: کرمان
قالیچه هایی که موضوع آنها را زنان زیبا تشکیل می دهد یکی از گروه های کوچک قالیچه های تصویری می باشند. این قالیچه ها در یک محدوده زمانی پنجاه ساله (دو دهه آخر قرن نوزده و سه دهه اول قرن بیستم) که مصادف با برخی از رویدادهای اجتماعی در ایران است بوجود آمدند. اصل این تصویر احتمالاً یک کارت پستال فرنگی بوده است.

بخشی از یک قالیچه افشار کرمان با طرح موسی خانی

طرح موسی خانی به صورت واگیره هایی از گل ها و برگ های درشت که تداعی گر دسته گل رز بوده در متن فرش تکرار می شود و می توان برای آن تقارنی محوری قائل شد. گاهی از چند حاشیه یک اندازه با نگاره های گیاهی و هندسی استفاده می شود

گلیم تمام ابریشم با ترکیب بندی لچک و ترنج

محل و زمان بافت: کاشان، قرن یازدهم ه.ش

ابعاد: ۲۱۴ * ۱۴۶ سانتیمتر

این گلیم تمام ابریشم بر خلاف گلیم هایی که قبلا دیده شده است، بسیار شبیه به فرش و قالی است. نوع طراحی آن تقریباً به طرح فرشهای گل و حیوان دار و یا شکارگاه شبیه است.
متن این گلیم با ترنجی تزئین شده که یک چهارم همین ترنج را در لچک ها داریم. البته با دو سر بند متفاوت در بالا و پایین لچک ها. خود ترنج تقریبا با فرشته گانی به چهار قسمت تقسیم شده است. این فرشته گان به صورت زنانی هستند با بالهای بسیار بزرگ و کشیده، درون متن گلیم با درختانی پر شکوفه، برگهای سوزنی شکل و بزرگ وگلهای چندپر تزئین شده است. البته طرح قالب بر متن حیواناتی هستند که همه یا در حال جنگ با همدیگراند و یا در حال فرار و گریختن هستند.
نقوش فرشتگان بالدار از عناصر شاخص این گلیم است.حاشیه بزرگ آن هم از ترنج های مستطیلی شکل بزرگ و ترنج های دایر های شکل کوچک تشکیل شده که داخل ترنج های کوچک طرح گل شاه عباسی است و داخل ترنج بزرگ آن طرح یوزپلنگی است که به دنبال بچه آهو است. ببری که به دنبال بز کوهی است و یا با خرگوشهای کوچکی تزئین شده اند.
در لچک های آن طرحی است از یک پادشاه که خدمتکار او از او پذیرائی می کند و سینی پر از تنگها و شیشه هایی در مقابل آنها است. در دو طرف این دو نفر با درختانی با شکوفه و گل تزئین شده است.
متن این گلیم کرمی رنگ است با رنگ های لاکی، سفید، مشکی، نخودی، قهوه ای کمرنگ، قهوه ای پررنگ، نارنجی، آبی کمرنگ، سورمه ای، سبز کمرنگ، طوسی، زرد. این اثر در موزه هنرهای دستی وین نگهداری می شود.

طرح محرابی گلدار

یک ذرع و نیم قدیمی کرمان

قالیچه عرب باف فارس

ساختار این قالیچه، ساختاری رایج در فرش های ایرانی به ویژه، عشایری و روستایی به نام ترنجی است که از سه ترنج به هم پیوسته تشکیل شده است. ترنج یا حوض نمادی مرتبط با آب و باران خواهی می باشد. نگاره های جانوری ، انتزاعی و نمادین در ارتباط با آب در این قالیچه به وفور دیده می شود.

رستم، دیو سپید را می کشد

محل بافت: تبریز / قدمت: اوایل قرن بیستم

فرش آنتیک خیام

محل بافت: تبریز

در این قالیچه تصویر بزرگان شعر و ادب پارسی (فردوسی، حافظ ، سعدی و عطار) در چهارگوشه و تصویر خیام و محبوبش در میانه قالی دیده می شود.این اثر از با ارزش ترین قالی های موزه دولتی باکو در جمهوری آذربایجان می باشد.در حاشیه این قالی اشعاری از عمر خیام بافته شده است:

این کوزه چو من عاشـــق زاري بوده است در بند سر زلف نگاري بـــــوده اســـت

این دسته که بـر گردن او مـــــي بينـــي دستي است که بر گردن ياري بـــوده است

قالیچه هوشنگ شاهی بلوچ

در اغلب این قالیچه ها در طرفین هوشنگ شاه دو وزیر ایستاده و در برخی مواقع به دلیل کمبود جا تنها یک وزیر نقش شده است و همچنین در برخی از قالیچه های هوشنگ شاهی دو دیو در پائین تخت هوشنگ شاه نشسته اند و یا تخت بر روی شانه دیو ها قرار گرفته است.

قالیچه محرابی کاشان

این قالیچه ابریشمی بافت کاشان می باشد.از نکات قابل توجه در این قالی آن است که در متن اصلی، از نقوش گل و گیاهان و پرندگان استفاده شده است که این نقوش در قالی های سجاده ای نقوشی غیر متعارف بوده و در سده های بعدی (سده های نوزدهم-بیستم) به نقش قالی های محرابی اضافه شده است. نقش متن اصلی قالی، تداعی کننده بهشت است که در بخش پایینی قالی استفاده شده که جایگاه نشستن نماز گزار است. در بخش بالایی محراب که مکان سجده گاه نمازگزار است اسماء خداوند نوشته شده است . در حاشیه های این قالی از ابیات حافظ استفاده شده است که به خوبی به حکمت و فلسفه نماز اشاره دارد. این اثر امروزه در موزه متروپولیتین نگهداری می شود.

قالی راور کرمان با نقش لچک ترنج

محل بافت: راور کرمان / نقشه: لچک ترنج افشان / ابعاد: ۴۰/۱ * ۲۵/۲

قالیچه تصویری محمدرسول الله (ص)

قالیچه محمد رسول الله(ص) مزین به تمثالی از حضرت، متعلق به دوره پهلوی اول در موزه فرش آستان قدس رضوی نگهداری می‌شود.محل بافت این مفروش مصور شهر راور کرمان می باشد .شیوه پودگذاری قالیچه محمد رسول الله(ص) به صورت سه پود(دو پود مواج و یک پود ضخیم) و شیوه بافت آن نیز به شکل لول بافت انجام گرفته است.
این دست‌بافته ارزشمند هنری از رج شمار ۷۶ گره نامتقارن در ۶,۵ سانتی‌متر، ابعاد ۷۱ در ۴۸ سانتی‌متر و از جنس تار پنبه ـ پود پنبه ـ پرز پشم تشکیل می‌شود. بر بالای آن عنوان اثر و در حاشیه بیرونی کار، تصاویری از پرندگان و گیاهان بر زمینه‌ای شیری رنگ به تصویر کشیده شده است که طرح ساده تمثال حضرت محمد(ص) در مرکز قالیچه خودنمایی می‌کند.
محل نگهداری: **موزه آستان قدس رضوی**

بر بالای آن عنوان اثر و در حاشیه بیرونی کار، تصاویری از پرندگان و گیاهان بر زمینه‌ای شیری رنگ به تصویر کشیده شده است که طرح ساده تمثال حضرت محمد(ص) در مرکز قالیچه خودنمایی می‌کند. محل نگهداری: **موزه آستان قدس رضوی**

قالیچه نقش اسلیمی دوره صفوی

ابعاد: ۱۳۷ * ۱۰۵ سانتی متر / محل نگهداری: موزه هنرمتروپولیتین نیویورک

نیم تنه زن- بلوچ

قالیچه هایی که موضوع آنها را زنان زیبا تشکیل می دهند، یکی از گروه های کوچک قالیچه های تصویری می باشند. این قالیچه ها در یک محدوده زمانی پنجاه ساله (دو دهه آخر قرن نوزده و سه دهه اول قرن بیستم) که مصادف با برخی از رویدادهای اجتماعی در ایران است بوجود آمده اند.

قالی با طرح مکه ای

محل بافت: شهربابک

ابعاد: ۱۳۵*۱۹۰ سانتی متر / طرح مکه ای یکی از متنوع ترین طرح های منطقه شهربابک و تا حدودی سیرجان است. این طرح با یک یا چند ترنج مرکزی اغلب بر زمینه های لاکی و یا سورمه ای بیشتر به صورت هندسی بافته شده و در مرکز ان نقش لوزی یا مکعب شکلی که اغلب نقش صلیب در آن بر زمینه سفید و روشن ، نمادی از پاکی و قداست کعبه می باشد،قرار گرفته و دورتادور این ترنج بته هایی ریز در قالب محرمات اریب در بر گرفته اند. این طرح بدین معنی است که نقش مرکزی ، شمایلی از خانه خدا و نقوش بته، نمادی از انسان های دور کعبه می باشند . همچنین حاشیه های بندی پروانه ای و حسین عباسی از حاشیه های معروف این طرح محسوب می شوند.

تهیه و گردآوری: عقیل سیستانی (کارشناس ارشد هنرهای اسلامی)

ساقی

محل بافت: فردوس

قالیچه های نواحی فردوس با گره فارسی بافته می شود و مانند اغلب قالیچه های عشایری ایران یک پوده است. تا سالهای اخیر از لحاظ رنگ وسبک به قالیچه های عشایر بلوچ شباهت زیاد داشت و این شباهت به اندازه ای بود که بازرگانان مشهدی انواع مرغوب آن را با قالیچه های بلوچی اشتباه می کردند.

زن خان و ندیمه اش

قالیچه تصویری / افشاری - اطراف سیرجان

حاشیه فرش راور کرمان

قدمت: اوایل قرن چهاردهم هجری

محل نگهداری: موزه فرش تهران

تصویر فرشتگان در حاشیه فرش و قبل از ورود به مرکز ان، اشاره به مراحل پیشین ورود به بهشت (مرکزیت فرش) و سنجش اعمال نیک و بد توسط فرشتگان در محضر پروردگار دارد. در این تصویر فرشته دو بال سه قسمتی دارد و دامن پوشیده است. سه گل در بخش کمربند فرشته، نشانی از طبقات سه گانه ی دامن دارد . وجود پرندگان، گل ها و ابرهای درهم استعاری از بهشت و عالم بالا است.

قالیچه درویشی مزین به تصویر نور علیشاه و مشتاق علیشاه

محل بافت: کاشان

بخش قابل توجهی از قالیچه های تصویری مربوط به دراویش است . قالیچه های درویشی علاوه بر اینکه از ویژگی دیگر قالیچه های تصویری برخوردارند تا اندازه ای هم کاربرد عقیدتی و آئینی دارند. بافتن صورت دراویش را بر روی قالی و قالیچه ها، باید از پدیده دو سده اخیر و قسمتی از جنبش تصویرگرایی بر روی قالی دانست. در این قالیچه تصویر دو تن از دراویش فرقه نعمت الهی (مشتاق علیشاه و نورعلیشاه) بافته شده است. در اغلب قالیچه های درویشی، اشعاری در وصف ایشان در حاشیه قالیچه ها بافته می شود.

طرح سه کله

طرح سه کله از رایج ترین گونه نقشه های قالی افشاری است که بافت آن با تفاوت هایی اندک در نقش پردازی، در مناطق افشار نشین کرمان رواج دارد. نام گذاری این طرح بر اساس ساختار آن است که سه کنگره چلیپا مانند در انتهای عرضی زمینه قالی قرار می گیرد، که بافندگان منطقه هر کدام از آنها را یک کله به شمار می آورند. در فاصله بین کله ها نیز قاب های لوزی شکل با نقوش قلاب مانند قرار گرفته است. وجود ردیف نقش های هندسی - گیاهی معروف به آبشار در کناره طولی دو طرف زمینه قالی، از ویژگی های قالی های سه کله است. در طرح کلی یک تقارن مرکزی حکمفرماست.

قالیچه تصویری با نقش رستم

تاریخ بافت: ۱۳۲۴ ه.ق

محل بافت: ساروق

ابعاد: ۳/۱*۴۸/۱ سانتیمتر / یکی از پر رونق ترین پهلوانان که در قالیچه ها جای گرفته، رستم است که مافوق همه پهلوانان و شکست ناپذیر است. قالیچه های با نقش رستم بسیار کمیاب و نادر است.

بهرام در گنبد سفید

تاریخ بافت: اوایل قرن ۱۴ ه .ق / محل بافت: کاشان /اندازه: ۱۴/۲*۳۲/۱

بدون تردید داستان های خمسه نظامی را باید یکی از عوامل موثر در پیدایش هنر تصویرسازی و نقاشی ایران دانست. موضوع داستان های خمسه در قالیچه های تصویری نیز انعکاس گسترده ای دارد و از انجا که بخش قابل توجهی از قالیچه های ما را موضوع مختلف داستان های خمسه نظامی تشکیل می دهد بسیار با اهمیت است. یکی از موضوعات این دسته از قالیچه ها داستان وارد شدن بهرام به گنبد سفید و دیدار از معشوقه هایش می باشد که متعلق به بهرام نامه از هفت پیکر خمسه نظامی است.

لیلی و مجنون

محل بافت: ساوه

تاریخ بافت: اواسط قرن ۱۴ ه.ق

ابعاد: ۱۴/۱ * ۳۵/۱ سانتی متر

بدون تردید داستان های خمسه نظامی را باید یکی از عوامل موثر در پیدایش هنر تصویرسازی و نقاشی ایران دانست. موضوع داستان های خمسه در قالیچه های تصویری نیز انعکاس گسترده ای دارد و از انجا که بخش قابل توجهی از قالیچه های ما را موضوع های مختلف داستان های خمسه نظامی تشکیل می دهد، بسیار با اهمیت است. این پنج گنج نظامی شامل : مخزن الاسرار، خسرو و شیرین، لیلی و مجنون، بهرام نامه یا هفت پیکر و اسکندرنامه. در میان داستان های فوق، داستان لیلی و مجنون و خسرو و شیرین بیش از همه مورد توجه قالیبافان قرار گرفته است.

در قالیچه های لیلی و مجنون، بیش از هر صحنه ای، صحنه مجنون و حیوانات مورد علاقه او مورد توجه بوده است. این صحنه مجنون را که جز پوستی بر استخوان نمانده در بین حیوانات صحرا که همنشین او شده ا ند نشان می دهد.

قالي تصوير - گل فرنگ كرمان

نقشه : تصویری - گل فرنگ

محل بافت: کرمان

قدمت: ۱۳۴۰ ه.ق

ابعاد: ۲/۵۰*۶۴/۱ متر

فرش امپراطور

این فرش به سبک هرات تعلق دارد.این گروه توسط زمینه بنفش وقرمز ، حاشیه ی آبی یا سبز مایل به رنگ زرد با یک الگوی استادانه متشکل از گل ها، کتیبه ها ، اسلیمی ها و در نمونه های اولیه ، حیوانات شناخته شده است.فرش امپراتوری مزین است به حیوانات طبیعی و افسانه ای نظیر :گوزن خالدار،پرندگان تیره ی قرقاول ،شیر ، اژدهاو... برخی آرمیده وبرخی در حال جنگ وگریز.حاشیه ی کوچک درونی شامل ابیاتی با خطوط اسلامی با غنچه های به کار رفته بین آنها وبعد حاشیه ی بزرگ پیچک های شبیه شاخه ی تاک که بین شان غنچه های بزرگ و مختلف ظاهر می شودو سپس باندهای ابر و گل به عنوان حاشیه کوچک بیرونی .

این ویژگی عهد تبادل مدل های فارسی و چینی است که در نسخه های خطی تذهیب شده آن دوره به سبک تبریز با وقار تمام مشهود است .حاشیه ی درونی شامل ابیات شاعرانه به فارسی است که قلمرو سلطنتی صفوی را به چمن زار ، آسمان آبی، گل ها ، و سنگهای جواهر نشان تشبیه می کند که سراسر ستایش را شاه می کنند.طراح فرش با ترسیم استعاری یک باغ بهاری با کنایه به بهشت برین اشاره دارد.طراحی ترکیبی شبه شاخه های تاک وکتیبه وجه مشترک هنر های تجسمی عهد صفوی ادر انواع مختلف آن است.شواهد متنی از این دوره حاکی از آن است که هنرمندانی در یک کارگاه متمرکز تصاویری راتولید می کردند که در عرصه های مختلف همچون فرش ، منسوجات ،تذهیب،صحافی و... به کار گرفته می شد. امپراتوری نام خود را از مالکان قدیمی خود (امپراتوران هابسبورگ)گرفته است. طبق رسم آن روز یک جفت از این فرش دوره ی صفویه را پتر کبیر به امپراتور لئوپولد هدیه داد. هر دو فرش بعدا وارد مجموعه ای از موزه هنرهای کاربردی در وین اتریششد وسرانجام یکی از آنها که امروزه فرش امپراتوری نامیده می شود به موزه ی هنر متروپولیتن رسید و امروزه در این موزه نگهداری می شود.

ارسالی از: گیلانی

طرح میناخانی

مشخصات طرح میناخانی به این شرح است: گل کوچک چند پری که در اطراف آن چهار عدد گل سفید، که یادآور گل نرگس است، قرار دارد. نقشهای مختلف روی این قالیها توسط یک حرکت زیبا و هم نوای شاخه های نازک به همدیگر متصل شده اند. این نقشها روی زمینه آبی رنگ قالی که معمولاً عاری از لچک و ترنج می باشند، خود را برجسته می نمایند. این نقشها به نوعی، حالت یک شبکه گل آذین را تشکیل می دهند.

سیسیل ادوادز نویسنده کتاب با ارزش (قالی ایران) در مورد طرح مینا خانی می گوید: به نظر من باید منشأ این طرح ، کردستان باشد زیرا در قالب طرحهای قدیمی ساوجبلاغ و بیجار دیده می شود ، به علت سادگی طرح و بافت و زیبایی ، این طرح در اغلب مناطق بافندگی ایران رایج است که نمونه های زیبایی در ورامین واقع در جنوب تهران به صورت فراگیر بافته می شود ولی در نواحی مشک آباد اراک ، تبریز و همدان نیز بعضا دیده می شود.

طرح سورمه ای باغی

حاشیه اصلی: حسین عباسی، بلوردی

تاریخ بافت: ۱۳۳۵ تا ۱۳۴۰

محل بافت: گهرت، از توابع شهربابک

اندازه: ۱۵۵*۲۰۴ سانتیمتر

طرح سورمه ای باغی از دیگر طرح های منطقه شهربابک بویزه مناطق گهرت و برفه است که انبوه و تراکم نقش پردازی های آن به مثابه فضای باغ گونه ای است که اغلب بر زمینه سورمه ای بافته شده. این طرح شامل ترنج سفید رنگی همراه با گل شاه عباسی در مرکز که نقوش شاه عباسی با خطوطی شکسته منتهی به برگ های کنگره ای، تا نزدیکی حاشیه ها کشیده شده است.
همچنین وجود بته هایی در چهارگوشه این فرش ها، یکی دیگر از ویژگی های طرح های سورمه ای باغی می باشد.

نوشته شده توسط: عقیل سیستانی

دانشجوی کارشناسی ارشد هنر های اسلامی

قالیچه درویشی

بخش قابل توجهی از قالیچه های تصویری مربوط به دراویش است. قالیچه های درویشی علاوه بر اینکه از ویژگی دیگر قالیچه های تصویری برخوردارند تا اندازه ای هم کاربرد عقیدتی و آئینی دارند. این نوع قالیچه، به پوست پلنگی معروف شده است.موضوع و ترکیب بندی این قالیچه ها کم و بیش شبیه به هم است و در همه آنها وسایل روزمر و آیینی دراویش در قالبی بسیار خوش منظر و گیرا دیده می شود. این وسایل عبارتند از : تاج یا طاقیه (کلاه)،تبرزین، کشکول، پوست پلنگ، چنته و منتشا (چوب دستی)، طاقیه دوازده ترک که نشانه ای است از دراویش دوازده امامی. روی کلاه معمولا ابیاتی خوش در وصف طریقت درویش نوشته شده است.

قالی کرمان با طرح گلدانی

بافت: کرمان

طرح: افشان / ابعاد: ۳۵۴*۳۱۰ سانتیمتر/ قدمت: قرن ۱۱ ش - از این طرح به ترتیب در دو حوزه ی کرمان و جوشقان و به مقدار کمتر در تبریز، نمونه های نسبتا قابل توجهی باقی مانده است که از نظر قدمت، عمدتا به اواخر صفویه تا اواسط قاجار تعلق دارند. فرش هایی با این طرح در ادبیات فرش شناسی به نام «نقش گلدانی» شهرت یافته اند. گلدان هایی که در متن این گروه از نقشه ها دیده می شوند، به اشکال و فرم های مختلف در سایر نقشه های فرش ایران نیز دیده شده اند. این فرش بارها رفو شده است که بزرگترین بخش مرمت شده ی آن، با تغییر رنگ در کادری مستطیل در بالای فرش دیده می شود.این فرش سه ردیف حاشیه دارد که از نظر رنگ، در مطابقت و هماهنگی کامل با متن فرش هستندو هم اکنون در موزه فرش ایران نگهداری می شود.

منبع: گنجینه ی ملی فرش ایران

قدمت: دوره صفویه

محل نگهداری: موزه بروکلین

در فرش ایرانی، حضور نیروهای مافوق طبیعی در قالب تصاویر طبیعی رخ می نماید و همواره جهان خاکی آدمیان با ماوراء آن پیوند داده شده است. نه تنها نقوش گیاهی در بخش میانی فرش ایرانی، باغ و بوستانی را در قالی نمونه ی آرمانی بهشت بر ذهن تداعی می کند،نقوش حاشیه ای آن نیز به عالم بالا اشاره دارد که گاهی با تعدادی از فرشتگان زینت یافته است.

.شاید حضور فرشتگان در حاشیه فرش و قبل از ورود به مرکز آن، اشاره به مراحل پیشین ورود به بهشت (مرکزیت فرش) دارد.

حضرت مریم و مسیح

بافت: بلوچ - اطراف زابل

در بین قالیچه های تصویری، تعداد کمی قالیچه با موضوع مذهبی وجود دارد؛ علت دوری جستن فرش بافان از بافتن صورت پیامبران روی فرش، نگرانی آن ها از به زیر پا افتادن این قالیچه ها بوده است.در قالیچه های بلوچی، معمولا شمایلی از حضرت مریم که فرزندش عیسی (ع) را به آغوش گرفته دیده می شود. انتخاب نقش حضرت مریم علاوه بر جنبه مذهبی، از بعد زیبایی شناختی هم اهمیت داشته است.این طرح احتمالا از روی یک کارت پستال بافته شده است.

قالی ابریشم اصفهان

قدمت : دوره صفویه

قالیچه عرب جنی فارس

قالیچه های عرب جنی، مبین نگرش ویژه خالقان آن است که دستبافته هایی نادر و اسرار آمیز را در هنر ایران رقم زده اند.نقش مایه ها و نگاره های حیرت انگیز قالیچه های عرب جنی می توانند به نوعی تجلی باورهای باقیمانده از گذشتگان در بینش اعتقادی به وجود آورندگان این قالیچه ها باشد.

نقش و نگاره های نمادین در این فرش از کارکرد اسطوره ای آن حکایت دارد. باورهای مذهبی و فرهنگی بافنده در کار تجلی یافته است و خلق، آفرینش، تولد و روند تکاملی زندگی نباتی، حیوانی و انسانی در کنار هم در ساختاری مشترک بیان شده اند.متن فرش به سه پلان تقسیم شده است. روند رشدزندگی انسانی، از مرحله قنداقی به مرحله کودکی و سپس بزرگسالی منجر میشود.در پلان دوم و سوم ایزدان چهار دست نقش شده اند. خنجر میترا، کشنده گاو و آورنده برکت و باروری زندگی نباتی و جانوری، در دست شیر و خورشید های چهار گوشه تصویر و در دست ایزدان قرار گرفته است و شاید دلالت بر این می کند که این ایزدان در کار برکت بخشی وباروری زندگی گیاهی و جانوری و حیات انسانی هستند.حالت ایستادن و قرارگیری انسان ها و فرشتگان نمادین است. چهره همه آن ها به لبخندی مزین است و نشان از شادمانی و سرور داردو ظاهرا در یک رقص آئینی هستند.

سه گانگی یا سه وجهی بودن در این قالیچه جایگاه نمادینی دارد و تجلیات مختلف آن مستقیم یا غیر مستقیم بیان و تکرار می شود. از جمله این سه گانگی ها میتوان تثلیث ایزدان ، آرایه های سه شاخه زنان، سه طره بودن آرایش موی مردان، گلبوته های سه گل، کاکل سه شاخه ای طاووس و از همه مهم تر سه پلان بودن کادر تصویر و روایت محتوایی نمادین در سه مرحله را نام برد.

عدد سه و مضارب آن ، از اعداد نمادین در قاموس اسطوره ای فرهنگ ها و ادیان می باشد.و در زمره تمهیدات عددی اسطوره، مقدمه چهارمین روز حوادث به شمار می روند.

منبع: فصلنامه علمی - پژوهشی گلجام (شماره ۱۵ - بهار ۱۳۸۹)

صحنه هایی از تخت جمشید

محل بافت: راور / کرمان

قالیچه های تخت جمشیدی، نمونه ای دیگر از قالیچه های بسیار رایجی هستند که تصاویرشان برگرفته از حجاری ها و نقوش تخت جمشید است.

طرح گلدانی خرچنگی

این طرح گونه ای متفاوت و هندسی از نقش گلدانی است که به نوعی تداعی نقش خرچنگ را هم داشته و به گلدانی خرچنگی معروف گردیده است و در روستاهای اطراف شهربابک از جمله میمند بافته می شده است.

طرح: گلدانی خرچنگی

حاشیه: بته دوقلو(بته قهر)

تاریخ بافت: ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۵

محل بافت: میمند از توابع شهربابک

ابعاد: ۱۹۴*۱۳۹ سانتی متر

تهیه و تدوین: عقیل سیستانی (دانشجوی کارشناسی ارشد هنرهای اسلامی)

قالیچه تصویری افشار

در قالی های تصویری، معمولا از تصاویر افراد مهم برای مرکز فرش استفاده می کنند که در اینجا تصویر نادرشاه افشار بافته شده است. بافنده افشاری حتی در این طرح سراسری نیز تقارن و نظم را اعمال می کند و با آوردن نقوش حیوانی و گیاهی که در جهت طولی کاملا روبروی هم قرار دارند، تعادل را برقرار می کند.

در این نمونه از حاشیه «لته سیبی» (در اصطلاح محلی سیبو) استفاده شده که واگیره آن شامل یک شکوفه با دو برگ در طرفین می باشد که دورتادور فرش را دربر می گیرد. رنگ سفید حاشیه، تضاد را چند برابر و نگاه را معطوف به درون می کند. رنگ های گرم چون روناسی و کرم و طلایی در کل قالیچه غالب هستند که در عین تندی، تابناکی و پر شر و شوری، به خوبی در کنار یکدیگر قرار گرفته و سرشار از آرامش و نجابت هستند.

منبع: فصلنامه علمی- پژوهشی گلجام

قالی کرمان

این قالی به همت منوچهر شجاعی،همسر زنده یاد فاطمه جهانگرد در ابعاد ۳۶۰×۱۷۰ و رجشمار ۱۲۰ جفت به مدت دو سال توسط هنرمندان قالی باف کرمانی بافته شده است. در متن این قالی شعری از زنده یاد فاطمه جهانگرد ، شاعر فقید کرمانی است که در ۴۲ بیت توصیفی جامع از قالی کرمان و انواع نقش های آن است. .ابیات شعرنیز خط استاد جمال الدین مودب و طراحی آن توسط محمدحسین عاطفی و بافت استاد محمد ابوالهادی صورت گرفته است. این فرش به مدت ۲ سال در موزه هنرهای معاصر صنعتی به نمایش گذاشته شده و با برپایی موزه فرش به این موزه منتقل خواهد شد.

قالی کرمان من

ای که تو پرسی ز من و حال من / قالی من قصه‌ی احوال من

آنچه حدیث غم پنهان ماست / قالی خوش منظر کرمان ماست

قالی ما گلشن جان و دل است / کاین همه آوازه از آن حاصل است

تار غنا پود وفا و صفا / بافته شد در هم و شد فرش ما

نرم ترک گام بنه بر سرش / حیف ببازی تو به سیم و زرش

قالی ما گنج قناعت بود / ثروتی از عز و مناعت بود

نقش بدیعی که به قالی ماست / گلبنی از همت عالی ماست

گلشن آن باغ گل آرزو / این همه سکر آور و خوشرنگ و بو

غنچه‌ی آن زندگی ناتمام / کان شده پرپر سر هر کوی و بام

لحظه‌ای آرام نگر بر گلش / نیک ببین نسترن و سنبلش

نرگس آن گر ز تو دل می‌برد / روشنی از دیده‌ی من می‌خرد

یاسمنش را بنگر یار من / یاد کن از کودک بیمار من

سبزه‌ی آن سبزه‌ی شوق و امید / شوق و امیدی که به خون در تپید

بید معلق به میان چمن / آیت بر گشتگی بخت من

این همه برگ و بر شاد و خوشاب / از سر سرچشمه‌ی دل خورده آب

چهره‌ی آن چهر خوشاب من است / باغ جوانی و شباب من است

سرخی متنش همه خوناب دل / هست نشان از تب و از تاب

سرخی متنش همه خوناب دل / هست نشان از تب و از تاب دل

ای که نداری خبر از چون و چند / خنده‌ی گل‌هاش مرا زهر خند

قالی من قصه‌ی اندوه من / گوشه‌ای از مشکل انبوه من

چانه مزن بیش خریدار آن ! / سرد مکن گرمی بازار ان

قالی من سفره‌ی نان من است / قوّت تن و قوت جان من است

آب حیاتی است به شریان من / نام و نشانی است ز کرمان من

زحمت بافندگیم پیر کرد / ناخوشیم زار و زمین‌گیر کرد

آذر و تیر و دی و اردیبهشت / فرش ببافم ز صفا چون بهشت

بس که نشستم به سر دار فرش / سوخت برایم دل تب‌دار فرش

دست مرا بین که چه تابیده است ! / پای کج این گونه کسی دیده است ؟

عمر به جان کندن پایان برم / تا که چنین طرفه بیار آورم

نقشه‌ی «عباسی » آن دلنشین / «خوشه‌ی انگوری » آن آتشین

شهره شده نقشه‌ی «قرانی » اش / «بوته » و «صرام » و «حسنخانی » اش

گر ز غمم خلق به رنج آورم / لیک ترا گنج «ترنج » آورم

نقش «درختیش » ببین کاین چنین / گوی سبق برده ز دیبای چین

کبک ببین در چمن «سبزه کار» / زد «چمنی » گنج زمرد کنار

فصل بهار است به قالی عیان / لیک زده خیمه به عمرم خزان

گرچه بسی خون جگر خورده ام / حال نه دلتنگ و نه افسرده ام

شاد از آنم که بود فرش ما / نقش‌گر زندگی و نقش ما

رنج و هنر را به هم آغشته ام / گل به گلستان جهان کشته ام

باغ دل فرش بود ماندنی / قصه‌ی جان کندن من خواندنی

قالی کرمان من این مهد عشق / شور شرف ، شعر صفا، شهد عشق

صبر گره خورده به شیرازه‌اش / گشته «جهان » مست ز آوازه‌اش

حال که خواندی تو از آن نقش من / در خور و ارزانی تو فرش من

شاد نشین بر سرش ، آرام گیر / از گذر دور جهان کام گیر

بی خبر از زحمت بافندگی / شهد بنوش و گذران زندگی

فرش بلوچی

محل بافت: ساروق

ساروق را می توان مرکز تولید قالیچه های شاپوری دانست؛ زیرا ساروق هم در تولید این قالیچه بیشترین سهم را داشته و هم قدیمی ترین آنها متعلق به ساروق است. در حال حاضر در ساروق بیشتر طرح های مرغ و ماهی و یا ترنج دار بافته می شود و لااقل در پنجاه سال گذشته بافت قالیچه های شاپوری در این منطقه منسوخ شده است. طرحی که فرصت الدوله شیرازی از شاپور اول کشیده است (در سال ۱۳۱۰ ه.ق) یکی از منابع اولیه قالیچه های شاپوری است.

قالیچه نورعلیشاهی

تاریخ و محل بافت: ؟

ابعاد: ۴۵/۱*۲۲/۲ متر

نوع رنگ: گیاهی

نوع گره: متقارن

رنگ ها: دوازده رنگ

بخش قابل توجهی از قالیچه های تصویری، مربوط به دراویش است.قالیچه های درویشی علاوه بر اینکه از ویژگی دیگر قالیچه های تصویری برخوردارند تا اندازه ای هم کاربرد عقیدتی و آیینی دارند. بافتن صورت دراویش را بر روی قالی و قالیچه ها، باید از پدیده دو سده اخیر و قسمتی از جنبش تصویرگرایی بر روی قالی دانست.در میان قالیچه هایی که به تصاویر دراویش مزین شده اند، تصویر نورعلی شاه بیش از هر درویش دیگری مورد توجه قالیبافان بوده است. نورعلی شاه از فرقه دراویش نعمت اللهی است و از آخرین دراویشی است که به سبک صوفیان گذشته زندگی پر شور و هیجانی داشته و به عالم تصوف رونق خاصی بخشیده است. در اغلب قالیچه های نورعلیشاهی، اشعاری که درباره او سروده شده در حاشیه قالیچه ها بافته شده است.در این نوع قالیچه ها کوشش بافنده را برای نشان دادن زیبایی های صوری این درویش می توان دید.

برگرفته از کتاب قالیچه های تصویری ایران معاصر

قالی با طرح ترنجدار اسلیمی جانوری

طراح: عیسی بهادری

طرح: ترنجدار اسلیمی جانوری

جنس: ابریشم، پشم

نوع گره: نامتقارن

رجشمار: ۷۰ رج

ابعاد: ۵۵۹*۳۴۳ سانتیمتر

قدمت: اوایل قرن ۱۴ میلادی

حاشیه اسلیمی

این اثر حاشیه ایی از یک طرح فرش می باشد که طراحی آن توسط حسن خان شاهرخی و رنگ آمیزی آن توسط علی شاهرخی صورت گرفته، در این حاشیه از اسلیمی دهن اژدری و هم چنین گل های فرنگ و شاه عباسی استفاده شده، رنگ هائی که محمدعلی شاهرخی در رنگ آمیزی به کار برده رنگ های مات می باشند که بیشتر از رنگ مایه های کرم قهوه ای است که عبارتنداز خاکی، نخودی، شتری، موشی، دوغی، ... و خبری از رنگ های روشن یا همان جیغ نیست.

رنگ ها به صورت مات و با هارمونی پایین می باشند، کنتراست رنگی که می توان در این جا به آن اشاره کرد بین حاشیه و زمینه می باشد که در عین حال که هر دو رنگ تنالیته ای از رنگ آبی می باشند ولی باعث ایجاد کنتراست رنگی شدیدی شده اند، محل نگهداری این نقشه موزه صنعتی کرمان می باشد.

تهیه و تدوین: لادن افضلی

قالی چهار فصل

تاریخ بافت: ربع اول قرن ۱۴ ه ق

محل بافت: تبریز

ابعاد: ۲٫۲*۲٫۹۸

از جمله قالی های ارزشمندی که در تبریز بافته شده و مورد توجه صاحب نظران قرار گرفته است، قالی چهار فصل است که طراح آن سید میر مصور ارژنگی و بافنده آن استاد ایجادی تبریزی می باشد. زمینه اصلی قالی که به چهار بخش تقسیم گشته، تصویر چهار بنای تاریخی مهم یعنی مسجد کبود تبریز، ایوان مدائن، گنبد سلطانیه زنجان و تخت جمشید است و تصاویر مردان و زنانی در حال کشاورزی در فصول مختلف سال دیده می شود. در مرکز قالی خشایارشاه با دو همراه و نماد فروهر که دورشان نمادهایی از ماه های نصرانی دیده می شود، طراحی شده است. در چهار گوشه قالی تصاویر پیامبرانی همچون حضرت موسی، عیسی، ابراهیم، اسماعیل، آدم و حوا وجود دارد که مابین آن ها تصاویری از شعرای بزرگ ایران مانند فردوسی، سعدی، بابا طاهر، قاآنی و غیره دیده می شود که نوشته املایی با خط میخی فضای بین آن ها را پر می کند. نقش دو مرغ و درخت زندگی، شیر بالدار و فیل به سبک نقوش دوره ساسانی در حاشیه اصلی قالی، به تزئینات این قالی افزوده است و محل نگهداری آن موزه فرش ایران می باشد. اشعاری در دو سر قالی روی بخش گلیم بافی با مضمون زیر بافته شده است:

فرشی که زیر پای سلاطین عالم است	از یمن خاک مقدم ایشان مکرم است
بنگر به چشم مرحمت و محترم نشین	کو در حریم جمله آفاق محرم است

منبع: قالیچه های تصویری ایران معاصر/ مولف: فرناز عباسی فرد

قالیچه تصویری شیخ صنعان و دختر ترسا

محل بافت: راور

به طور کلی شش اثر از نفیس ترین و قدیمی ترین فرش های راور و کرمان در مجموعه فرهنگی وتاریخی نیاوران وجود دارد که از نفیس ترین این فرش ها می توان به دو قالیچه ای اشاره نمود که هنگام ورود به موزه پارچه و لباس های سلطنتی به چشم می خورد. این دو قالیچه (نخ و پشم / ۹۰ رج / ابعاد: ۲/۰۱ * ۱/۵۸ متر) با طرحی از داستان شیخ صنعان و دختر ترسا برگرفته از کتاب منطق الطیر عطار می باشد. فرش مقابل یکی از آنهاست.

منبع:وب سایت رسمی کاخ موزه نیاوران

ارسالی از : سعید یزدی زاده

فرش شاهنامه

ابعاد: ۳۱۵*۲۶۰ سانتیمتر

رجشمار: ۶۰

این فرش قدیمی ترین اثر موزه فرش رسام عربزاده میباشد وحدود۶۰ سال ا زعمر آن می گذرد.در رنگ آمیزی این تابلو حدود ۸۷۰رنگ به کار برده شده ،که از هماهنگی مطلوبی برخوردار میباشد.
طرح نقشه زمینه بارگاه سلطان محمود غزنوی را نشان میدهد که پیرامون آن ملازمان و شاعران نشسته اند و فردوسی سرفرازتر وشاخص تر از دیگران در حال شعرخوانی است.
درحاشیه فرش ۱۵ مجلس ازداستانهای برجسته شاهنامه نقاشی شده وابیاتی نیز دارد:

بناهای آباد گردد خراب ز باران و از تابش آفتاب
پی افکندم ازنظم کاخی بلند که از باد و باران نیابد گزند
بر این نامه از عمرها بگذرد بخواند هر آنکس که دارد خرد
چنان از سخن کرده ام چون بهشت ازاین بیش تخم سخن کس نکشت

امید است چنان که استاد رسام آرزو کرده شرایطی پدید آید تا این منظومه والای تجسمی او را در مزار فردوسی بیاویزد.

منبع: بنیاد فرهنگی هنری فرش استاد رسام عرب زاده

ارسالی از : مینا ملایی فرد

قالی رهبران دنیا

محل بافت: راور

نوع گره:نامتقارن

قدمت: ربع آخر قرن ۱۳ ه ق

ابعاد: ۲۳۹*۳۷۸ سانتیمتر

این طرح که با نام فرش «رهبران دنیا» شهرت یافته در دو دهه ی آخر دوره ی قاجار مورد توجه تعدادی از تولید کنندگان وبافندگان کرمان قرار گرفت وتا کنون چندین نمونه از آن ،که البته تفاوت های اندکی با یکدیگر داشته اند،دیده شده است.از جمله موزه ی فرش تهران نسخه ای دیگر از این فرش دارد که بالای آن دو کتیبه قرار گرفته و در یکی از آن ها،نام بافنده،علی کرمانی را می توان دید.

فرشی که تصویر آن در مقابل شما است،کتیبه ای دارد که نشان می دهد در کارگاه میلانی بافته شده است.میلانی از تولید کنندگان قدیم راور بوده است که اطلاع زیادی از او در دست نیست. در کتیبه ی برخی از فرش های کارگاه او،پسوند شعار به صورت میلانی شعار دیده می شود.

لنگه موجود در موزه فرش تهران تفاوت هایی با این فرش دارد.از جمله تصاویر چهار نفری که در گوشه ی سمت چپ پایین متن این فرش دیده می شوند،در آن فرش نیست .هم چنین جهت ساختمان ها،دریا و عمارت های پایین متن،در آن فرش به سمت راست،اما در این فرش،به سمت چپ تمایل دارند.

قالی ابریشم کاشان

قدمت: قرن ۱۶ م

محل نگهداری: موزه متروپولیتین

قالی دویست ساله خمسه در موزه سلطنتی سوئد

جنس این قالی زیبا از پشم است و زمینه آن با بته ها و گل های رنگارنگ و منظمی پوشیده شده است. این اثر در موزه سلطنتی سوئد نگهداری می شود.

قالی زیبای خمسه

این قالی زیبا اثر قالیبافان ایلات استان فارس است. ایلات خمسه مرکب از پنج ایل عرب، باصری، بهارلو، آینه لو و نفر است. این قالی در موزه سلطنتی سوئد نگهداری می شود

قالی سرابند در موزه سلطنتی سوئد

این قالی زیبا با ابعاد ۱۹۹*۱۳۰ سانتیمتر در منطقه سرابند استان گیلان بافته شده است.در زمینه قرمز رنگ قالی، سه ترنج متوالی بزرگ به رنگ آبی تیره قرار گرفته است و از رنگ های زرد، سبز، شیری، قهوه ای تیره و آبی در طرح های آن بکار رفته است. این اثر امروزه در موزه سلطنتی سوئد نگهداری می شود.

فرش ابریشم اصفهان

این فرش ابریشمی در اواخر قرن ۱۶ میلادی یا اوایل قرن ۱۷ میلادی در اصفهان بافته شده است. این فرش با تصاویر پر جنب و جوشی از حیوانات، در موزه ویکتوریا و آلبرت نگهداری می شود.

قالی کرمان با طرح سبزیکار

این فرش با ابعاد ۱۹۶*۲۹۶ سانتیمتر یکی از ریزبافت ترین فرش هایی است که در اوایل قرن بیستم میلادی در کرمان بافته شده است و در موزه فرش ایران نگهداری می شود.

قالی نفیس کرمان - دوره صفویه

این قالی که به آن نام " برگ های داسی شکل " اطلاق شده است برگرفته از برگ های داسی شکلی است که در نقشه این قالی بافته شده است. طرح این قالی شبیه به نقاشی های دوره صفویه است و در طراحی آن، از طرح رستنی های چهارفصل نظیر شکوفه های آلو، برگ های انگور و درختان سرو استفاده شده است. این فرش که در کرمان بافته شده است در اوایل قرن بیستم توسط ویلیام کلارک، سرمایه دار آمریکایی خریداری شده بود و پس از مرگ وی در سال ۱۹۲۵ به موزه " کورکوران " اهدا شد. این فرش که نفیس ترین کالای موجود در موزه کورکوران بود و از آن به عنوان "مونالیزای قالی ها" نام می بردند برای پرداخت هزینه های موزه برای فروش گذاشته شد و در حراجی ساتبی توسط یک خریدار ناشناس به قیمت ۳۳ میلیون و ۷۰۰ هزار دلار ، یعنی بیش از سه برابر انتظارات کارشناسان فروخته شد. ابعاد این قالی ۲,۶۷ * ۱,۹۵ سانتیمتر می باشد و۳۵۰ سال پیش در دوره صفویه بافته شده است.

فرش ابریشم ایرانی با طرح بته جقه

بته جقه از رایجترین نگاره های کهن ایرانی در طراحی های قالی و دستبافته ها نقش می شود.طرح اصلی این نگاره که در بیشتر دستبافته ها دیده می شود سرو سرخم است.داخل بته جقه با نقش هایی مختلف از اسلیمی، ختایی و بته جقه ها ی کوچکتر تزئین میشود. این فرش ابریشم با طرح بته جقه در انستیتو مینیا پلیس نگهداری می شود.

فرشی از دوره شاه عباس اول صفوی در موزه میهو

این فرش در زمان شاه عباس اول(پنجمین شاه سلسله صفویه) که هنر و صنایع دستی در اوج خود بود، بافته شده اما مشخص نیست که آیا در کارگاهی وابسته به دربار صفوی، بافته شده است یا خیر. اما آنچه مسلم است این فرش در سال ۱۶۲۱(زمانیکه عثمانی ها از اتریش شکست خوردند) در دربار عثمانی و به عنوان غنیمت جنگی توسط خانواده sanguszko تصاحب شد. در مرکز فرش یک ترنج دایره ای شکل قرار گرفته که در مرکز ان موتیف دو اژدهای در هم تنیده که شکل یک ستاره شش پر مواج را بوجود آورده اند قرار گرفته است.و چهار ربع دایره به عنوان لچک در گوشه های فرش قرار گرفته. در هر قسمت از این فرش صحنه هایی از درباریان در حال شکارو یا نواختن موسیقی، تصویر فرشتگان، صحنه های مبارزه با شکوه شیر با آهو، گوزن و ... و صحنه هایی از پرندگان و دیگر حیوانات وجود دارد.. در حاشیه فرش نقوش طاووس و ماهی که نماد برکت و خوش یمنی است و همچنین نبرد بین موجودات خیالی اساطیری مانند اژدها و ققنوس دیده می شود این نبرد سخت بین حیوانات افسانه ای هرگز در چین که در ان اژدها و ققنوس نماد امپراطری چین و ملکه است دیده نمی شود بلکه هنرمند ایرانی به دلیل علاقه به صحنه های نبرد این طرح ها را طبق سنت خود و انگونه که دوست دارد به تصویر کشیده است. طرح های ختایی و اسلیمی های ظریف در تمامی پس زمینه دیده می شود. بدون شک این طرح دقیق و جذاب اثر یک طراح شناخته شده آن زمان است.این اثر برای نخستین بار در سال ۱۹۰۴ در سن پطرزبورگ به نمایش در آمد و پس از آن مورد توجه آرتور پاپ قرار گرفت و توسط وی در سال ۱۹۳۱ در نمایشگاه هنرهای ایرانی در لندن به نمایش گذاشته شد.آرتور پوپ برای بیست و سه سال آن را از صاحبان فرش وام گرفته و در نمایشگاه های مختلفی نشان داد. امروزه این اثر در موزه میهو نگهداری می شود.

فرش کرمان

این فرش در دوره صفویه و در کرمان بافته شده است.طرح این فرش منعکس کننده سبکی است که در دوره صفویه رایج شد که شامل تزئینات طومار مانند متقارنی است که با شکوفه های بسیاری در سراسر متن گسترده شده است. این اثر در موزه ویکتوریا و آلبرت نگهداری می شود.

قالی پلونزی

قالیچه ای ابریشمی و زربافت از گروه فرش های لهستانی کار بافندگان اصفهان و یا کاشان در دوره صفویه با ابعاد ۴۰۶,۴ * ۱۷۶,۸ سانتیمتر است که در موزه متروپولیتین نگهداری می شود. فرش های لهستانی به گروه بزرگی از قالی های زربفت که در دوره صفویه و اکثرا در زمان سلطنت شاه عباس بافته می شدند گفته می شود. رنگ اکثر این فرش های باشکوه متمایل به صورتی، سبز و قهوه ای کمرنگ است.

فرش کرمان با طرح لچک و ترنج گلدار

این قالیچه متعلق به دوره صفویه ودر کرمان بافته شده است. در مرکز فرش یک ترنج و چهار ربع ترنج در گوشه های آن قرار دارند. تمامی متن فرش با گل های مختلفی از جمله گل نرگس، سنبل، رز و نیلوفر به صورت کاملا متقارن در طرح و رنگ پوشیده شده است. مشابه ترنج میانی را می توان در بسیاری تزئینات کتاب های جلد چرمی آن دوره ببینیم. ابعاد این قالی ۲۰۷,۶ * ۱۴۶,۷ سانتیمتر می باشد. این اثر در موزه متروپولیتین نگهداری می شود.

قالیچه کرمان با طرح سروی طاووسی

این قالیچه با طرح محرابی در اوایل قرن ۱۴ ه.ق در کرمان بافته شده است.طرح متن، درخت سروی است که درونش با بته جقه هایی با حالت قهر و آشتی در هم گره خورده اند.اطراف این سرو مملو از شاخه ها و ساقه های پرگلی است که شاخه اصلی آن از پایین فرش تا انتها به سوی با لا رفته که این حرکت نشان دهنده عروج و صعود به سوی یک نهایت و مقصد واحد است.در پایین سرو در دو طرف آن تصویر دو طاووس زیبا و بر فراز آن دو پرنده کوچک شبیه به طوطی دیده می شود.در فرهنگ اساطیر ایرانی سرو این درخت همیشه سبز نشانی از جاودانگی و سعادت است و طاوس مظهر زیبایی، عفت و خودپسندی و نماد ناپایدار بودن زندگی است و این نشان می دهد که جهان مادی همچون چتر زیبایی که طاوس می سازد ناپایدار و گذراست.طوطی پرنده ای باهوش که می تواند چون آدمیان تکلم کند و با استعداد و زکاوت خویش از قفس رهایی یابد. در فرهنگ ایرانی از این پرنده به عنوان نماد معرفت نیز نام برده اند.این قالیچه دارای دو حاشیه کوچک و بزرگ می باشد که حاشیه بزرگ آن با طرح بته جقه و بصورت واگیره تکرار شده است.طرح بته جقه آن نقشی سرو مانند است که نشان خاص ایرانی و ایرانیان و حکایت کننده راستی و تواضع بوده که بر شال های ترمه و قلمکاریهای اصفهان بسیار دیده می شود. منبع: **موزه آستان قدس رضوی**

قالیچه تصویری احمدشاه قاجار

این قالیچه با تصویر احمد شاه قاجار در راور کرمان بافته شده است. در بین قالیچه های تصویری که از پادشاهان بافته شده، تصویر هیچ پادشاهی به اندازه تصویر احمدشاه مورد استفاده قالیبافان قرار نگرفته است. این قالیچه در یک مجموعه خصوصی نگهداری می شود.

قدیمی ترین فرش موزه « کالوست گلبنکیان »پرتغال

این فرش با ابعاد ۵۳۰*۲۲۲ سانتیمتر احتمالا بافت تبریز می باشد و متعلق به امپراتور چارلز پنجم بوده است. یک ستاره ۱۶ پر به عنوان ترنج و ربع ان به عنوان لچک و کتیبه های به شکل برگ تاک مو. شاخ و برگ های تجرد یافته به همراه کتیبه ها و لچک ها در ترکیب با پرندگان کوچک طرح کلی فرش را پدید آورده اند. زمینه دارای رنگ آبی تیره است که با برگ های بلند خرما تزئین شده است. پرز فرش پشمی و تارو پود آن از پنبه است.این قالی احتمالا محصول کارگاه سلطنتی بوده است و هم اکنون در موزه « کالوست گلبنکیان »پرتغال نگهداری می شود.

محرابی، هزارگل

این قالیچه با طرح محرابی - هزار گل را حدود ۱۲۰ سال قبل استاد حسین کرمانی بافته است و به لحاظ رنگ آمیزی و رنگرزی، سندی است که آغاز اوج گیری دوباره فرش کرمان را در ۱۲۰ سال پیش نشان می دهد.هماهنگی طرح متن و حاشیه به این فرش هویتی خاص بخشیده است. ابعاد این فرش ۳۰/۱*۹۲/۱ سانتیمتر است و در موزه فرش ایران نگهداری می شود.

برگرفته از کتاب بهارستان

فرش ایرانی با طرح باغی

این قالی با طرح باغی در سده دوازدهم خورشیدی بافته شده است. ابعاد این قالی حدود ۲۸۰*۱۸۰ سانتی متر است و امروزه در موزه بروکلین نگهداری می شود. در اکثر طرح های باغی دو محور اصلی به صورت دو جوی آب، در برخورد با هم زمینه قالی را به چهار بخش تقسیم کرده است که خود طرحی کهن و اساس طرح ریزی باغ های ایرانی است و در هر قسمت نقش هایی از درخت و گل دیده می شود. امروزه از قالی های موجود با این طرح، تعداد کمی به قرن یازدهم و بقیه به قرن دوازدهم و اوایل سیزدهم تعلق دارند که در موزه های مختلف جهان و مجموعه های خصوصی نگهداری می شوند.

قالیچه تمام ابریشم کاشان

این قالیچه تمام ابریشم با ابعاد ۲۴/۱*۰۹/۱ متر بافت کاشان در سده شانزدهم میلادی است که امروزه در موزه لوور نگهداری می شود.برخلاف بسیاری دیگر از فرش های کاشان در دوره صفویه که پس زمینه قرمز دارند این فرش دارای پس زمینه آبی تیره با حاشیه قرمز است.
تعدادی از این نمونه فرش در کارگاه های سلطنتی بافته شد و به پادشاهان دیگر کشورها و امپراتوران توسط شاهان صفوی اهدا می شد.از جمله یکی از این نمونه فرش به سلطان سلیم عثمانی توسط شاه طهماسب به عنوان هدیه داده شد.طراحی حیوانات این فرش از طرح های کتاب مشتق نشده است بلکه توسط طراحانی که در کارگاه سلطنتی با عنوان (نقاشخانه) کار می کردند طراحی شد. در متن این فرش در میان بوته ها نقش حیوانات درنده که به آهو یا گاوی حمله کرده اند و همچنین جانوران کوچک مانند خرگوش و سگ به چشم می خورد.

قالی مشاهیر کرمان

نمایش دسته جمعی پادشاهان، روی قالیچه های تصویری بیشتر مورد توجه بافندگان شهری به خصوص قالیبافان کرمان بوده است.این قالی در سال ۱۲۹۹ ه.ش در کرمان بافته شده است. طرح قالی پنجاه پادشاه سرشناس تاریخ ایران در دوره های مختلف را به تصویر کشیده است. از کیومرث شروع شده و به احمد شاه قاجار که در زمان او بافته شده خاتمه یافته است که در جایگاهی ویژه و متمایز نقش شده است. از پادشاهان ساسانی به بعد ترتیب حکومت نشده است و تنها به نام پادشاهان سرشناس اکتفا شده است. تصویر هر پادشاه شماره گذاری شده و نام پادشاهان بر کتیبه های کوچک حاشیه قالی نوشته شده‌اند.این قالی در یک مجموعه خصوصی در انگلستان نگهداری می شود.

قالیچه راور کرمان

این قالیچه با ۱۳۰ سال قدمت در راور کرمان بافته شده است. در وسط یک ترنج بزرگ دیده می شود که با گل ها و اسلیمی های ظریفی به رنگ های قرمز، زرد و سبز بر روی زمینه عاجی رنگ احاطه شده است. تراکم طرح و نقش در سراسر فرش یکنواخت است. می توان گفت تزئینات نقش و نگاره ها در این فرش یادآور پنجره های کلیساها به شیوه گوتیك می باشد.

تابلو فرش عیسی ابن مریم

این تابلو فرش در اواخر قرن ۱۹ میلادی در کرمان بافته شده است و در یک مجموعه خصوصی نگهداری می شود. در این اثر شمایل حضرت مریم که فرزندش عیسی را به آغوش گرفته است دیده می شود.انتخاب نقش حضرت مریم علاوه بر جنبه مذهبی، از بعد زیبایی شناسی هم اهمیت داشته است.

فرش تصویری کرمان، لیلی و مجنون

این فرش توسط استاد ابوالقاسم کرمانی بافته شده است. در این فرش، افسانه لیلی و مجنون به تصویر کشیده شده که مجنون با حالتی محزون در یک جنگل سرسبز پر از ساکنان حیوانی قرار دارد.نماد شیر و خورشید وعقاب که از نماد های سلسله قاجار است به چشم می خورد.

بهرام گور وهفت گنبد

طراح این فرش حسن خان شاهرخی است و در سال ۱۲۹۵ ه.ش توسط محمد بن جعفر در کرمان بافته شده است.در این فرش داستا ن هایی از کتاب هفت پیکر نظامی گنجوی مربوط به بهرام گور به تصویر کشیده شده است.

بهرام گور از هفت دختر، از هفت کشور ، در هفت گنبد در هفت روز هفته داستان هایی می شنیده است. طراح فرش، سه گنبد سرخ و فیروزه ای و سپید از هفت گنبد را طراحی کرده است. لباس بهرام گور در هر روز هفته باید همرنگ گنبد می بود.ابعاد این فرش ۶۱/۱*۵۲/۲ متر است و در مجموعه خصوصی نگهداری می شود.

برگرفته از کتاب بهارستان

فرش تصویری کرمان، یوسف و برادرانش

این فرش روایتگر داستان حضرت یوسف و برادرانش است که وی را در چاهی می اندازند و کاروانی که از آنجا می گذشته اند اورا می یابند و برادرانش اورا به قیمتی نا چیز به کاروانیان می فروشند، که به زیبایی ترکیب بندی و طراحی شده است. این تابلو فرش در اواخر قرن ۱۹ میلادی در کرمان بافته شده است.

فرش کرمان با طرح منظره

این فرش در حدود ۱۲۸۰ (ه.ش) با ابعاد ۱۱/۲*۵۰/۱ متر در کرمان و توسط استاد ابوالقاسم کرمانی بافته شده است. در حاشیه و قسمت های کنار متن فرش، شکل هایی سرو مانند و همچنین بته جقه دیده می شوند که هر یک از گل های بسیار کوچکی تشکیل شده اند.طراحی و رنگ آمیزی و بافت این فرش مقارن با شروع دوره شالبافی است. جنس پرز این فرش از پشم است و در یک مجموعه خصوصی نگهداری می شود.

قالیچه هوشنگ شاهی

بافندگان قالیچه های تصویری بیش از هر موضوع ، تصویر شاهان را به روی قالیچه های خود به نمایش درآورده اند.در بین قالیچه های تصویری، قالیچه های هوشنگ شاهی مقام خاصی دارند. روش ترکیب بندی قالیچه های هوشنگ شاهی بی شباهت به ترکیب بندی برخی از صحنه های تخت جمشید نیست و بنظر می رسد که طراح اولیه این قالیچه ها از چگونگی نقش برجسته های تخت جمشید آگاه بوده و همچنین بسیار خوب به جزئیات نقاشی های شاهنامه وارد بوده است.در اغلب این قالیچه ها در طرفین هوشنگ شاه دو وزیر ایستاده و در برخی مواقع به دلیل کمبود جا تنها یک وزیر نقش شده است.اما در برخی از قالیچه ها وجود زنی تاجدار باید به قصد نشان دادن ملکه باشد.همچنین در برخی از قالیچه های هوشنگ شاهی دو دیو در پائین تخت هوشنگ شاه نشسته اند و یا تخت بر روی شانه دیو ها قرار گرفته است.این قالیچه هوشنگ شاهی در سال ۱۳۲۲ ه.ق. در کرمان بافته شده است. ابعاد این قالیچه ۲*۳۳/۱ متر است و جنس پرز آن از ابریشم می باشد.

قالی با طرح ترنجی، اهدایی محمد ارجمند کرمانی

این فرش با ابعاد ۳۱۵*۲۷۰ سانتیمتردر اواخر قرن ۱۳ شمسی در کرمان توسط کارگاه تولیدی محمد ارجمند کرمانی بافته شده است .این قالی با طرح ترنجی بعنوان پرده، در ورودی درب های حرم مطهر امام رضاعلیه السلام مورد استفاده قرارمی گرفته است و دارای طرحی واگیره ای است که از تکرار این واگیره ها شمسه هایی در مرکز و دور تا دور متن، شکل گرفته است و در بین شمسه ها ترنجی چهار پر نقش شده و اطراف این ترنج ها و شمسه ها را گلهای شاه عباسی و ختایی چون بندهای منظم و یکنواخت فرا گرفته است . این قالی در موزه فرش آستان قدس رضوی نگهداری می شود.

قالیچه تصویری بافته شده در کرمان متعلق به دوره قاجار

محل بافت: کرمان / قدمت: دوره قاجار

در طرح قالیچه یک زوج اروپایی در طبیعت بهاری به بزم نشسته اند. هنرمند که این چشم انداز را از ورای قاب ستون ها به تصویر کشیده در تزئین حواشی طرح از گلدان و گل های طبیعی که در جرگه طراحان نقش قالی، گل فرنگ نامیده می شود بهره گرفته است. این قالیچه در موزه فرش ایران نگهداری می شود.

فرش تصویری کرمان

طرح: تصویری

ابعاد: ۴۸۹*۳۵۰ سانتیمتر

قدمت: دهه ی آخر قرن ۱۳ یا دهه ی اول قرن ۱۴ ش.

طرح این فرش در دهه های آخر قرن سیزدهم تا دهه ی اول قرن حاضر، بارها توسط بافندگان و تولیدکنندگان مشهور در کرمان نظیر احمد یزدانپناه (دیلمقانی)، ابوالقاسم کرمانی و شاگرد مشهورش، علی هنری و ... بافته شده است. این فرش محصول کارگاه محمد ارجمند کرمانی، ملقب به «سلطان قالی کرمان» است که اولین قالی های خود، نظیر این فرش را با نام «محمدبن جعفر» عرضه می کرد، اما بعدها کتیبه فرش های خود را به «ارجمند» تغییر داد. طرح این فرش از روی یک گوبلن فرانسوی در دوره قاجار که احتمالا متعلق به ناصرالدین شاه بوده، کپی برداری شده است. به نظر نگارنده، اصل این طرح اول بار توسط حسن خان شاهرخی، طراح مشهور کرمانی، به صورت نقشه ی فرش ارائه و بافته شده است . طرح فرش حاضر از کارهای کپی برداری شده از اوست که شاگردان یا معاصران او از آن تقلید کرده اند اما نتیجه ی کار، استادانه و بسیار شبیه به قلم حسن خان شده است.این فرش دارای هفت ردیف حاشیه است که حاشیه ی پهن، به تصویر دو زن مزین است. یکی از این دو که شالی بر سر دارد، پوران دخت است، خواهر آذرمیدخت، که هر دو، فرزند خسرو پرویز بوده اند. پوران دخت پس از شهربراز بر تخت پادشاهی ایران نشست اما دوران سلطنتش کوتاه بود. وی اولین زن ایرانی بود که رسما بر اریکه سلطنت ایران جلوس کرد. این فرش امروزه در موزه فرش ملی ایران نگهداری می شود.

برگرفته از گنجینه ملی فرش ایران

تابلو فرش نفیس کرمان با نام «رهبران جهان»

این تابلو فرش نفیس با ابعاد ۵,۵*۸,۸ در حدود ۱۹۰۰ میلادی بافته شده است. در این تابلو فرش، تصاویر رهبران مقتدر جهان در طول تاریخ نظیر کوروش، اسکندر، ناپلئون و ... به زیبایی خلق شده است.این رهبران در عمارتی شبیه به تخت جمشید حضور دارند. این فرش در گالری موسالم (Galleries Mussallem) نگهداری می شود.

جنگجوی فرانسوی

قالیچه تصویری و قدیمی کرمان بافته شده درسال ۱۳۱۳ هجری قمری در اندازه های ۱۳۳*۱۹۵ سانتی متر که نمایشگر یک جنگجوی فرانسوی در متن عاجی رنگ با حاشیه عریض گلدار است. جنگجوی مذکور، رهبر گل ها (سرزمین گل، مردمانی بودند که در سرزمین گل در باختر اروپا می زیستند) در جنگ بر علیه ارتش روم به رهبری ژولیوس سزار بوده است. طغیان این جنگجوی فرانسوی اغلب به عنوان مثال قهرمانی ملی گل ها و مظهر اراده و پایداری آن ها مطرح می شود.اما بکار رفتن آن در یک قالی ایرانی جای بسی شگفتی است و این احتمال را تقویت می کند که طرح قالی برگفته از عکس یا تصویر چاپی باشد. این اثر در موزه فرش ایران نگهداری می شود.

احمدشاه قاجار

طراح این فرش، حسن خان شاهرخی است و توسط محمدبن جعفر در کرمان بافته شده است.

با توجه به کتیبه ها و تصویر احمد شاه به نظر می رسد که این فرش در فاصله سال های ۱۲۹۵ تا ۱۳۰۰ بافته شده است. عبارت « السلطان احمدشاه قاجار » در بالای فرش به صورت برجسته بافته شده.طرح متن فرش که تصویر احمدشاه را احاطه کرده است ترکیبی هماهنگ از ۱۶ پرنده و بیش از ۵۰ بته جقه است.

فرش مشاهیر

فرش مشاهیر یکی از زیباترین و ماندگارترین فرش‌های جهان است که شاید با ۱۰۹ تن از پادشاهان ایران، ۵۴ تن از مشاهیر جهان و ۱۶ تصویر از حجاری‌های مربوط به دوره‌ی ساسانی و هخامنشی طراحی شده است. مساحت این فرش ۳۰ متر مربع است و در تاریخ ۱۲۹۹ خورشیدی توسط حسن خان شاهرخی، طراحی و به دست استاد علی کرمانی بافته شده است.

حاشیه‌ی این فرش اقتباس از کتاب «عجم» تالیف فرصت‌الدوله شیرازی است، و همچنین در متن فرش هم نمونه‌هایی از این کتاب سود برده شده، و نام افراد هم در کنار آن قید شده است.

در قسمت تحتانی متن فرش هم عکسی از شاه قاجار احمد شاه نقش بسته بنابراین به نظر می‌رسد این فرش در زمان احمد شاه قاجار بافته شده است.این فرش در یک مجموعه خصوصی در انگلستان نگهداری می شود.

فرش کرمان با طرح موسوم به جشن های سالانه ونیز

بافنده: استاد علی کرمانی

قدمت: ۱۹۰۹ میلادی

طرح متن فرش که با نواری بیضی شکل احاطه شده، از نقاشی رنگ و روغن موسوم به « جشن های سالانه ونیز » که توسط « آنتوان واتو» در سال ۱۷۱۸م. نقاشی شده است و در گالری ملی اسکاتلند در ادینبورگ نگهداری می شود با تغیرات کمی اقتباس شده وبقیه متن با طرح های مربوط به شال کرمان تکمیل شده است. این فرش که به سفارش عبدالحسین میرزا فرمانفرما بافته شده است، هم اکنون در موزه ویکتوریا و آلبرت لندن نگهداری می شود.

فرش درخت زندگی

طراح: حسن خان شاهرخی

بافنده: علی کرمانی

قدمت: اواخر قرن ۱۶ میلادی

محل نگهداری: موزه ی فرش دکوراتیو پاریس

طرح قالی مقابل، از نوع تصویری داستانی و به دلیل ظرافت بافت و نازک بودن قالی جزء قالی های کاغذی می باشد. از آنجایی که در قدیم داستان های دل انگیز لیلی و مجنون، خسرو و شیرین، بیژن و منیژه و ... نقل محافل ایرانی ها بوده و طراح تجربه نگاری داشته، خواسته در این قالی تصاویری از داستان های خمسه نظامی و مثنوی مولانا را جایگزین متن و حاشیه ی فرش مزبور نماید. ما در اینجا به بررسی طرح این فرش بی نظیر می پردازیم.

حاشیه و متن طوری طراحی شده که در نگاه نخست قرینه به نظر می رسند، ولی اینگونه نیست. شاید در برخی از جاها قرینه در طرح دیده شود ، ولی فقط در طرح است و رنگ آمیزی این بخش از حاشیه اینگونه نیست و از تفاوت های بسیاری برخوردار می باشند که این امر خود باعث از بین رفتن تقارن می شود. حاشیه بالا و پایین شبیه به هم و در یک جهت طراحی شده است، ولی باز هم در رنگ آمیزی با یکدیگر متفاوت می باشند و این نوع رنگ آمیزی تعادل رنگی بسیار قوی را به همراه دارد که باعث حرکت و پویایی در حاشیه های قالی شده است.

در چهار کنج حاشیه، داستان دلداری دادن مجنون توسط « لونل » است که در طراحی شبیه و در رنگ آمیزی دارای تفاوت هایی هستند بعد از آن ، حکایت مجنون در پوست گوسفند طراحی شده در دو سمت حاشیه و بدون تقارن در رنگ و در مرکز حاشیه نشستن « میهن بانو » و « خسرو پرویز» را می توان مشاهده نمود و کنیزان را در دوطرف که در یک سمت در حال نواختن تار و در سمت دیگر مشغول دف زدن می باشند. حتی در طراحی عناصر کوچکی همانند گل و گیاهان و یا حتی در طراحی ریش و سبیل افراد هم، طراح سعی بر عدم تقارن و تنوع طرح داشته است.

حاشیه های عمودی قالی شبیه به یکدیگر ولی با جهت معکوس و دارای تقارن در مرکز قالی می باشند. شروع حاشیه های عمودی با به تصویر در آوردن صحنه ای از شاه و کنیزک که برگرفته از مثنوی معنوی مولوی است، می باشد.در اینجا در طراحی قرینه و در رنگ امیزی نا متقارن است. بعد از این صحنه در سمت راست حاشیه، طراح، « شیرین » را در حال نشان دادن نگین انگشتر «خسرو » به کنیزان به تصویر در آورده است.تصویر بعد از نظامی گنجوی بر قالی نقش بسته و شاپور را در حال نشان دادن چهره ی خسرو پرویز به شیرین را نشان می دهد.در مرکز حاشیه های عمودی، خوشی و فرحی خسرو و شیرین و در کنار آن محفل نیز مثل گفتن دختران و شاپور طراحی شده است.

در متن قالی، درخت زندگی که نام آن « گئوکون» است، به همراه نبرد اژدها و سیمرغ به تصویر در آمده و در اینجا طراح خواسته جدا از نمایش داستان های آن دوره ، به اعتقادات آن زمان هم اشاره ای داشته باشد که همان نبرد میان خیر و شر و نمادی از آیین های ایران باستان است. طراح در متن با به تصویر در آوردن اسب ها در حالت های مختلف، خواسته حرکت را وارد قالی نماید.

در بالای درخت زندگی، رفتن بیژن را به مرز توران و در حال مبارزه با گراز مشاهده می کنیم و در بالا، نقش صحنه ای از حمل دختر خاقان چین به سوی کسری انوشیروان توسط فیلی را شاهد هستیم و باز هم طراح در رنگ آمیزی گل های درخت زندگی و فیل، خواسته نوعی تعادل رنگی را در مرکز قالی ایجاد نماید و در دو سمت متن ، دوستی مجنون با آهوان به تصویر در آمده که در نگاه نخست شبیه به هم می باشد ولی کاملا متفاوت هستند، حتی در ظریف ترین موتیف این قسمت.به طور مثال در کلاه مجنون در دو سمت قالی این تفاوت دیده می شود.در بالای قالی در سمت راست و سمت چپ پایین تصویر گریختن خسرو را به بهانه دیدن چهره ی شیرین در چشمه، شاهدیم و در پایین قالی، صحنه ای از کشتن اژدها در هیبت شیر توسط بهرام گور طراحی شده است.

این قالی که در ان حدود ۲۲۰ انسان و حیوان طراحی شده است اکنون در موزه دکوراتیو پاریس نگهداری می شود.

نویسنده: لادن افضلی، کارشناس فرش

تهیه و تدوین: شبکه اطلاع رسانی فرش و صنایع دستی کرمان